NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.411.006.01.2016
S/16/006

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

S/16/006 - Sprawowanie nadzoru przez państwowe instytucje ochrony środowiska nad utylizacją odpadów niebezpiecznych na przykładzie zamierzonej przeróbki odpadów z Salwadoru w zakładzie zlokalizowanym na terenie Dąbrowy Górniczej

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Kontroler

Mirosław Sekuła, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LKA/11/2016 z dnia 12 kwietnia 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 1)

Jednostka kontrolowana

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach[1]

Kierownik jednostki kontrolowanej

Tadeusz Sadowski[2], Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska[3]

(dowód: akta kontroli str. 2 - 7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie[4] działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prawidłowo sprawował nadzór nad przygotowaniem do utylizacji odpadów niebezpiecznych z Salwadoru, która miała mieć miejsce w zakładzie zlokalizowanym na terenie Dąbrowy Górniczej. WIOŚ przeprowadzał w badanym okresie kontrole w SARPI Dąbrowa Górnicza Sp. z o.o.[5], a także w zakładach powodujących emisję przemysłową zanieczyszczeń do środowiska na terenie Dąbrowy Górniczej. Udzielał również prawidłowo informacji i odpowiedzi na pytania osób fizycznych, prawnych i instytucji państwowych.

[1] Zwany dalej Inspektoratem lub WIOŚ.

[2] Powołany 2 maja 2016 r., poprzednio od 1 marca 2016 Jerzy Kopyczok upoważniony Zastępca Śl. WIOŚ, poprzednio Anna Wrześniak od 5 marca 2008 r.

[3] Zwany dalej Śląski WIOŚ.

[4] Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

[5] Zwana dalej „SARPI"

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wpływ na środowisko Dąbrowy Górniczej zakładu utylizacji odpadów oraz innych działających w pobliżu źródeł emisji zanieczyszczeń

Opis stanu faktycznego

Miasto Dąbrowa Górnicza położone jest w północno wschodniej części aglomeracji śląskiej, na terenie o wysokim stopniu zurbanizowania i uprzemysłowienia. Liczba ludności wynosi 121 tysięcy, a powierzchnia 189 km^2. Gęstość zaludnienia 640 osób/km^2. W mieście jest zarejestrowanych 11 884 podmiotów gospodarczych oraz 55 167 pojazdów. Oprócz obszarów silnie zurbanizowanych i uprzemysłowionych dużą część miasta stanowią tereny zielone, a lasy w granicach administracyjnych miasta zajmują powierzchnię 44,12 km^2, co stanowi 24% powierzchni miasta. Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, podstrefa Sosnowiecko-Dąbrowska zajmuje w mieście 187 hektarów. Podobnie jak w całej aglomeracji zanieczyszczenie powietrza jest głównym problemem w obszarze ochrony środowiska[6].

(dowód: akta kontroli str. 1045 - 1046)

WIOŚ prowadzi na terenie aglomeracji pomiary na 65 stanowiskach, w tym w Dąbrowie Górniczej ma 11 stanowisk. Prowadzone są również pomiary z wykorzystaniem ambulansu pomiarowego.

Jakość powietrza w aglomeracji nie spełnia standardów dla następujących zanieczyszczeń: pył zawieszony PM10 i PM2,5, benzo(a)piren, dwutlenek azotu oraz ozon.

(dowód: akta kontroli str. 201 - 204)

Zakład SARPI usytuowany jest w strefie przemysłowej Dąbrowy Górniczej na działce o powierzchni około 3,5 hektara. W sąsiedztwie znajdują się: od strony północnej droga miejska, a za nią JSW KOKS Koksownia „Przyjaźń", od strony wschodniej odpustnica gazu koksowniczego Koksowni „Przyjaźń" w odległości około 400 metrów od granicy działki, od zachodu obiekty oczyszczalni ścieków Koksowni „Przyjaźń" w odległości około 10 metrów od granicy działki, od południa zakład przeróbki żużla hutniczego w odległości około 100 metrów od granicy działki.

Najbliższa zabudowa mieszkalna oddalona jest od zakładu około 1800 do 2000 metrów.

(dowód: akta kontroli str. 229)

Instalacja do spalania odpadów została uruchomiona na tym terenie w 1987 roku i była częścią Zakładów Koksowniczych „Przyjaźń". Składała się ona z pieca obrotowego oraz pieca półkowego, a spalano w nich osady ściekowe z oczyszczalni ścieków ZK „Przyjaźń". W grudniu 1994 r., wspólnie z firmą Lobbe S.A. (Belgia), Zakłady Koksownicze utworzyły LOBBE Dąbrowa Górnicza Sp. z o. o., wprowadzając aportem teren wraz z instalacjami i obejmując 49% udziałów w tej spółce. Udziały te zostały zbyte w 1999 r. na rzecz firmy Lobbe, która stała się jedynym udziałowcem LOBBE Sp. z o.o. W 2005 roku całość udziałów kupiła firma

[6] Raport „Stan środowiska w województwie śląskim w 2014 roku", Wojewoda Śląski, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2015, Biblioteka Monitoringu Środowiska.

SARP Industries (Francja), a spółka przyjęła obecną nazwę SARPI Dąbrowa Górnicza Sp. z o. o.

W maju 2003 roku do użytku przekazano zmodernizowaną instalację przystosowaną do unijnych i polskich wymogów ochrony środowiska. Ponowne modernizacje instalacja przeszła w roku 2006 i w następnych latach.

(dowód: akta kontroli str. 391 - 393)

Proces technologiczny spalania odpadów w SARPI przebiega następująco:

Odpady przeznaczone do termicznego przekształcania są dostarczane na teren spalarni przez podmioty zewnętrzne i sporadycznie własnym transportem samochodowym. Są one składowane w wyznaczonych miejscach magazynowania, w zbiornikach i magazynach oraz w halach i pod wiatami. Teren składowisk i instalacji jest utwardzony i skanalizowany. Obszar obejmujący hale i wiaty magazynowe odpadów, zbiorniki odpadów ciekłych oraz magazyn odpadów specjalnych jest zabezpieczony geomembraną. Zbiorniki posiadają odpowiednie betonowe tace, mogące przejąć ewentualne wycieki.

Z części magazynowej odpady są podawane do tak zwanej części gorącej instalacji, która składa się z pieca obrotowego i komory dopalania, kotła odzysknicowego i urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej. Odpady dostarczane są do pieca obrotowego zamkniętym taśmociągiem, lejem dozującym i śluzą. Spaliny z pieca dopalane są w komorze o pojemności zapewniającej czas przebywania spalin w temperaturze 1000 - 1250°C przez co najmniej 2 sekundy. W kotle odzysknicowym schładza się spaliny do około 300°C, wytwarzając parę wodną używaną do napędu wentylatora spalin, produkcji energii elektrycznej i celów grzewczych. Dalsze schładzanie i oczyszczanie spalin następuje w zespole mechanicznego i chemicznego oczyszczania. W jego skład wchodzi elektrofiltr do odpylania, układ dozowania czterosiarczku dwusodowego (Na_2S_4) w celu związania rtęci (Hg), suszarka rozpyłowa zasilana zobojętnionymi ściekami przemysłowymi dla usunięcia z nich soli oraz schłodzenia spalin. Następnie filtr workowy usuwający pyły, a za nim płuczki z kwaśnym roztworem płuczącym oraz płuczka z roztworem wodorotlenku sodu (NaOH). Po płuczkach spaliny są doczyszczane na złożu węgla aktywnego oraz na katalizatorze tlenkowym tytanowo–wanadowo-wolframowym, na którym następuje rozkład tlenków azotu (NO_x) oraz redukcja dioksyn i furanów. Po oczyszczeniu spaliny są emitowane kominem do atmosfery.

(dowód: akta kontroli str. 317, 392 - 395)

Według danych zgromadzonych przez WIOŚ w roku 2013, emisja przemysłowa pyłów na terenie Dąbrowy Górniczej wyniosła 2 498 397 kg, z czego huta ArcelorMital Poland S.A. – Oddział w Dąbrowie Górniczej wyemitowała 2 257 035 kg pyłów – co stanowiło 90,3% ich emisji, a JSW KOKS S.A. – Koksownia Przyjaźń 171 476 kg – co stanowiło 6,9% emisji przemysłowej pyłów w mieście. Spółka SARPI w 2013 roku wyemitowała 500 kg pyłów, co stanowiło 0,02% przemysłowej emisji pyłów w Dąbrowie Górniczej.

Emisja przemysłowa tlenku węgla (CO) w 2013 roku na terenie Dąbrowy Górniczej wyniosła 115 703 334 kg, z czego huta ArcelorMital Poland S.A. – Oddział w Dąbrowie Górniczej wyemitowała 113 607 848 kg – co stanowiło 98% emisji, a JSW KOKS S.A. – Koksownia Przyjaźń 2 001 776 kg – co stanowiło 1,7% emisji. Spółka SARPI w 2013 roku wyemitowała 4076 kg tlenku węgla, co stanowiło 0,004% emisji przemysłowej.

Emisja przemysłowa dwutlenku azotu (NO_2) w 2013 roku na terenie Dąbrowy Górniczej wyniosła 5 585 856 kg, z czego huta ArcelorMital Poland S.A. – Oddział w Dąbrowie Górniczej wyemitowała 3 423 595 kg – co stanowiło 61% emisji, Grupa Saint Gobain Glass Polska Sp. z o.o. Zakład w Dąbrowie Górniczej 777 487 kg, co stanowiło 14%, a JSW KOKS S.A. – Koksownia Przyjaźń 738 296 kg – co stanowiło 13,2% emisji. Spółka SARPI w 2013 roku wyemitowała 7 327 kg NO_2, co stanowiło 0,13% emisji przemysłowej.

Emisja przemysłowa dwutlenku siarki (SO_2) w 2013 roku na terenie Dąbrowy Górniczej wyniosła 6 740 268 kg, z czego huta ArcelorMital Poland S.A. – Oddział w Dąbrowie Górniczej wyemitowała 5 033 141 kg SO_2 – co stanowiło 75% emisji, a JSW KOKS S.A. – Koksownia Przyjaźń 1 123 463 kg – co stanowiło 16,7 emisji. Spółka SARPI w 2013 roku wyemitowała 2 687 kg SO_2, co stanowiło 0,04% emisji przemysłowej.

W 2014 roku emisja przemysłowa pyłów na terenie Dąbrowy Górniczej wyniosła 3 098 638 kg, z czego huta ArcelorMital Poland S.A. – Oddział w Dąbrowie Górniczej wyemitowała 2 535 978 kg pyłów – co stanowiło 81,8% ich emisji, a JSW KOKS S.A. – Koksownia Przyjaźń 257 077 kg – co stanowiło 8,3% emisji pyłów w mieście. Spółka SARPI w 2014 roku wyemitowała 388 kg pyłów, co stanowiło 0,01% przemysłowej emisji pyłów w Dąbrowie Górniczej.

Emisja tlenku węgla(CO) w 2014 roku wyniosła 135 867 944 kg, z czego huta ArcelorMital Poland S.A. – Oddział w Dąbrowie Górniczej wyemitowała 133 066 334 kg CO – co stanowiło 98% jego emisji, a JSW KOKS S.A. – Koksownia Przyjaźń 2 494 977 kg – co stanowiło 1,8% jego emisji. Spółka SARPI w 2014 roku wyemitowała 2 773 kg CO, co stanowiło 0,002% jego emisji przemysłowej.

Emisja dwutlenku azotu (NO_2) w 2014 roku wyniosła 7 896 598 kg, z czego huta ArcelorMital Poland S.A. – Oddział w Dąbrowie Górniczej wyemitowała 4 643 453 kg NO_2 – co stanowiło 59% jego emisji, Tauron Ciepło Sp. z o.o. Zakład Wytwarzania Nowa 1 159 663 kg – co stanowiło 14,7%, Grupa Saint Gobain Glass Polska Sp. z o.o. Zakład w Dąbrowie Górniczej 798 810 kg - co stanowiło 10,1%, a JSW KOKS S.A. – Koksownia Przyjaźń 588 051 kg – co stanowiło 7,5% jego emisji. Spółka SARPI w 2014 roku wyemitowała 8 666 kg NO_2, co stanowiło 0,11% jego emisji przemysłowej.

Emisja dwutlenku siarki (SO_2) w 2014 roku wyniosła 8 952 275 kg, z czego huta ArcelorMital Poland S.A. – Oddział w Dąbrowie Górniczej wyemitowała 5 668 811 kg SO_2 – co stanowiło 63% jego emisji, Tauron Ciepło Sp. z o. o. Zakład Wytwarzania Nowa 1 599 896 kg – co stanowiło 17,8%, a JSW KOKS S.A. – Koksownia Przyjaźń 908 656 kg – co stanowiło 10,2% jego emisji. Spółka SARPI w 2014 roku wyemitowała 706 kg SO_2, co stanowiło 0,01% jego emisji.

(dowód: akta kontroli str. 214 - 221)

Według szacunków, emisja pozaprzemysłowa, na którą składa się emisja transportowa, emisja ciepłownicza i niska emisja, dla Dąbrowy Górniczej[7] w 2014 r. wynosiła co najmniej: pyłów – 1 553 720 kg, tlenku węgla (CO) – 28 240 360 kg, tlenków azotu (NO_x) – 2 064 470 kg, dwutlenku siarki (SO_2) – 1 836 216 kg oraz Benzo(a)Pirenu – 419 kg.

(dowód: akta kontroli str. 985 - 1043)

Uwzględniając przemysłową i pozaprzemysłową emisję zanieczyszczeń do powietrza w Dąbrowie Górniczej w 2014 r., udział emisji z instalacji SARPI wynosił:

[7] Inwentaryzacja źródeł niskiej emisji na terenie Dąbrowy Górniczej, styczeń 2016. Opracowana przez Centrum Doradztwa Energetycznego na zamówienie Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

pyłów – 0,008%, tlenku węgla (CO) – 0,001%, tlenków azotu (NO_x) – 0,087%, dwutlenku siarki (SO_2) – 0,006%.

Ocena cząstkowa

Powodem nadmiernego zanieczyszczenia powietrza w Dąbrowie Górniczej jest zarówno emisja przemysłowa, jak i emisja pozaprzemysłowa, w tym tak zwana niska emisja. Emisja zanieczyszczeń emitowanych przez SARPI nie stanowi istotnego źródła zanieczyszczenia atmosfery. Dostępne pomiary i szacunki wskazują, że dla wszystkich badanych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w Dąbrowie Górniczej udział SARPI jest mniejszy niż 0,1%.

2. Sprawowanie nadzoru przez WIOŚ nad utylizacją odpadów niebezpiecznych w zakładzie zlokalizowanym na terenie Dąbrowy Górniczej

2.1. Kontrole WIOŚ w SARPI Dąbrowa Górnicza Sp. z o.o.

Opis stanu faktycznego

W latach 2011 - 2015 WIOŚ przeprowadzał w każdym roku kontrole w SARPI.

W 2015 roku WIOŚ przeprowadził dwie kontrole. Pierwsza z nich[8] obejmowała sprawdzenie przestrzegania wymagań w zakresie postępowania z odpadami, w tym z odpadami niebezpiecznymi, oraz sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska, w zakresie emisji substancji zanieczyszczających powietrze. W jej wyniku stwierdzono, że SARPI posiada uregulowany stan formalnoprawny w zakresie eksploatacji instalacji i prowadzonej działalności. Ustalono również, że spółka wykonywała zarówno ciągłe, jak i okresowe pomiary stężeń zanieczyszczeń emitowanych z instalacji termicznego przekształcania odpadów w sposób zgodny z wymaganiami. Spółka przekazywała do WIOŚ raporty zawierające wyniki ciągłych pomiarów stężeń emitowanych zanieczyszczeń oraz wyniki pomiarów okresowych. Inspektorat wykonał również kontrolne pomiary emisji zanieczyszczeń. Mierzone stężenia zanieczyszczeń były poniżej ustalonych limitów, oprócz rtęci, której emisja była większa niż dopuszczalna. Ustalono, że przekroczenie to było spowodowane spalaniem odpadów medycznych, w których była zawarta metaliczna rtęć, prawdopodobnie ze zużytych termometrów rtęciowych. Podjęte przez SARPI działania techniczne doprowadziły do zmniejszenia emisji rtęci poniżej limitów również podczas spalania odpadów medycznych. Pomiary rekontrolne stwierdziły przestrzeganie wszystkich limitów emisji zanieczyszczeń. Badano również sposób magazynowania odpadów przyjmowanych do spalania i stwierdzono, że były one gromadzone zgodnie z wymaganiami pozwolenia zintegrowanego.

(dowód: akta kontroli str. 488 - 688)

W 2015 roku WIOŚ przeprowadził również w SARPI kontrolę przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym[9]. W trakcie tej kontroli stwierdzono, że SARPI złożyła w 2006 r. w WIOŚ zgłoszenie o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, które ostatni raz było aktualizowane w 2014 r. W 2006 roku Spółka przedłożyła również program zapobiegania awariom, a jego ostatnia

[8] Kontrola Nr WIOŚ Katow 162/205.

[9] Kontrola NR WIOS-Katow 386/2015.

aktualizacja była dokonana w grudniu 2014 r. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości i zakończyła się jedynie instruktażem dotyczącym Dyrektywy Seveso III[10], która nakłada na spółkę nowe obowiązki, poczynając od jej wejścia w życie 1 czerwca 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 227 - 236)

Główny Inspektor Ochrony Środowiska zlecił przeprowadzenie cyklu kontrolnego pt. „Postępowanie z odpadami medycznymi w zakładach termicznego przekształcania zakaźnych odpadów medycznych". Na tej podstawie w maju 2014 roku WIOŚ kontrolował przestrzeganie przepisów i decyzji administracyjnych w zakresie ochrony środowiska[11] w SARPI. Polecenie GIOŚ zostało wydane na wniosek Prezesa Najwyższej Izby Kontroli[12].

(dowód: akta kontroli str. 315a)

Ww. kontrola wykazała, że spółka SARPI prowadziła monitoring technologiczny i monitoring emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do powietrza z instalacji, monitoring gospodarki odpadami przyjmowanymi do spalarni oraz wytwarzanymi w związku z prowadzoną działalnością, monitoring ścieków odprowadzanych do urządzeń kanalizacyjnych oraz badanie jakości wód podziemnych, gleb i hałasu. Zakres oraz częstotliwość tego monitoringu i badań były zgodne z pozwoleniem zintegrowanym.

Ciągły monitoring emisji zanieczyszczeń z instalacji obejmował: pył, dwutlenek siarki (SO_2), tlenki azotu(NO_x), tlenek węgla (CO), chlorowodór (HCl), Fluorowodór (HF), węgiel organiczny całkowity (TOC[13]), dwutlenek węgla (CO_2), tlen(O_2), woda (H_2O).

Prowadzony też był okresowy monitoring - raz w sezonie zimowym i raz w sezonie letnim. Obejmował on pomiary emisji ołowiu (Pb), chromu (Cr), miedzi (Cu), manganu (Mn), niklu (Ni), arsenu (As), kadmu (Cd), rtęci (Hg), talu (Tl), antymonu (Sb), wanadu (V), kobaltu (Co), oraz dioksyn i furanów.

Kontrola WIOŚ wykazała, że zarówno system ciągłych pomiarów emisji zanieczyszczeń, jak i sposób wykonywania pomiarów okresowych spełnia wymagania w zakresie metod referencyjnych. Również ilość emitowanych zanieczyszczeń nie przekraczała wartości określonych w pozwoleniu zintegrowanym.

(dowód: akta kontroli str. 315 -328)

Ustalono, że SARPI prowadzi monitoring emisji do powietrza z instalacji następujących zanieczyszczeń pyłowo-gazowych: pyłu, dwutlenku siarki (SO_2), tlenków azotu (NO_x), tlenku węgla (CO), dwutlenku węgla (CO_2), chlorowodoru (HCl), fluorowodoru (HF), całkowitego węgla organicznego (TOC), tlenu (O_2) i pary wodnej (H_2O). Prowadzi także monitoring gospodarki odpadami przyjmowanymi do spalarni oraz wytwarzanymi, monitoring ścieków odprowadzanych do kanalizacji, badanie jakości wód podziemnych, gleb i hałasu, w zakresie i z częstotliwością wskazaną w pozwoleniu zintegrowanym. Instalacja technologiczna została posadowiona na szczelnych tacach, z których odpływające ścieki wraz z wodami opadowymi są odprowadzane do kanalizacji przemysłowej. Zakład realizował

[10] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi.

[11] Kontrola NR WIOŚ Katow 144/2014.

[12] Wystąpienie Prezesa NIK do GIOŚ z dnia 13 stycznia 2014 r.

[13] TOC – ang. Total Organic Carbon – całkowity węgiel organiczny.

również wszystkie obowiązki określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie dopuszczalnych sposobów i warunków unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych[14].

(dowód: akta kontroli str. 318)

W październiku 2013 roku WIOŚ przeprowadził w SARPI kontrolę przeciwdziałania poważnym awariom, która nie wykazała nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 327)

W styczniu 2012 roku, na polecenie GIOŚ, WIOŚ przeprowadził kontrolę funkcjonowania instalacji spalarni odpadów eksploatowanej przez SARPI w zakresie przestrzegania warunków posiadanych pozwoleń i przepisów ochrony środowiska, a także sposobu postępowania z odpadami medycznymi, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów medycznych przyjętych do unieszkodliwiania z firmy ECO-ABC Sp. z o.o. w Bełchatowie. Stwierdzono nieprawidłowość - unieszkodliwianie zakaźnych odpadów medycznych spoza terenu województwa, a więc niezachowanie zasady bliskości. Na osobę odpowiedzialną nałożono mandat.

(dowód: akta kontroli str. 327)

W lipcu 2012 roku, również na polecenie GIOŚ, WIOŚ przeprowadził kontrolę SARPI dotyczącą przestrzegania warunków posiadanych pozwoleń i przepisów ochrony środowiska, a także sprawdzenia realizacji zezwoleń GIOŚ na przywóz odpadów niebezpiecznych z Ukrainy. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 327)

W lutym 2011 r., na wniosek Mazowieckiego WIOŚ w Warszawie, WIOŚ przeprowadził kontrolę dotyczącą potwierdzenia przyjęcia i unieszkodliwienia odpadów pestycydowych, dostarczonych przez SAVA Gm&Co.KG, która nie wykazała nieprawidłowości.

W czerwcu 2011 r. WIOŚ przeprowadził kontrolę w ramach ogólnopolskiego cyklu kontrolnego „Ocena realizacji ujętego w Krajowym planie Gospodarki odpadami 2010, zadania dotyczącego zaprzestania użytkowania instalacji i urządzeń zawierających PCB[15], dekontaminacji[16] i unieszkodliwiania PCB". Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

W lipcu 2011 r., na wniosek Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, WIOŚ przeprowadził kontrolę funkcjonowania instalacji do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych, w związku z prowadzonym przez Marszałka postępowaniem dotyczącym wydania SARPI Dąbrowa Górnicza Sp. z o.o. nowego pozwolenia zintegrowanego. Wydano zarządzenie pokontrolne dotyczące uregulowania stanu formalnoprawnego w zakresie wytwarzania nowego rodzaju odpadu – złomu odzyskiwanego z żużli poprocesowych, w związku z planowanym uruchomieniem urządzenia do separacji magnetycznej przy odżużlaczu instalacji. Zarządzenie to dotyczyło również informowania Inspektoratu w okresach kwartalnych o rodzajach i ilościach odpadów przyjmowanych do termicznego przekształcania w instalacji, dostarczanych w ramach ich międzynarodowego przemieszczania.

(dowód: akta kontroli str. 326 - 327)

---

[14] Dz. U. z 2003 r. Nr 8, poz. 104 ze zm.

[15] PCB – polichlorobifenyle, substancje o działaniu rakotwórczym.

[16] Dekontaminacja – proces polegający na usunięciu i dezaktywacji substancji szkodliwej, która zagraża życiu lub zdrowiu ludzi poprzez kontakt bezpośredni lub używane sprzęty.

Ustalone nieprawidłowości

W działalności WIOŚ w Katowicach, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach regularnie przeprowadzał w SARPI Sp. z o.o. kontrole przestrzegania przepisów z zakresu ochrony środowiska oraz przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, które mogą skutkować skażeniem środowiska.

2.2. Skargi i zapytania do WIOŚ na działalność SARPI i zamiar utylizacji odpadów z Salwadoru

Opis stanu faktycznego

Przed ogłoszeniem w mediach zamiaru utylizacji odpadów z Salwadoru do WIOŚ nie wpływały skargi lub zapytania dotyczące funkcjonowania spółki SARPI. Miała miejsce jedynie wymiana informacji pomiędzy instytucjami państwowymi zajmującymi się środowiskiem, takimi jak: GIOŚ, Ministerstwo Środowiska, NIK, Śląski Urząd Marszałkowski.

W listopadzie i grudniu 2014 roku z zapytaniami dotyczącymi zamierzonej utylizacji odpadów z Salwadoru zwracały się do WIOŚ zarówno osoby fizyczne, przedstawiciele organizacji społecznych, dziennikarze, jak i instytucje państwowe. Pytania te miały formę telefoniczną lub pisemną. Na pytania pisemne WIOŚ odpowiadał poprzez pocztę elektroniczną oraz pismami przesyłanymi pocztą. WIOŚ uczestniczył również w spotkaniu Ministra Środowiska z przedstawicielami mieszkańców Strzemieszyc – dzielnicy Dąbrowy Górniczej, w której działa instalacja spółki SARPI. Po udzieleniu odpowiedzi, powtórnych pytań lub skarg do WIOŚ nie skierowano.

(dowód: akta kontroli str. 282 - 305)

W udzielanych odpowiedziach WIOŚ informował, że GIOŚ udzielił trzech zezwoleń na przywóz odpadów z Salwadoru do Polski. Były one ważne od 20 października do 31 grudnia 2014 roku i dotyczyły stałych i ciekłych odpadów agrochemicznych[17] oraz opakowań zawierających pozostałości po niebezpiecznych substancjach agrochemicznych (pestycydach[18]) lub nimi zanieczyszczone. Informowano również, że są one przeznaczone do spalenia w instalacji SARPI w Dąbrowie Górniczej. Informowano też, że spółka SARPI posiada wszystkie niezbędne pozwolenia, a przeprowadzane przynajmniej raz w roku kontrole WIOŚ nie wskazują nieprawidłowości. Oprócz odpowiedzi kierowanych do osób fizycznych, reprezentantów mieszkańców Strzemieszyc i dziennikarzy, WIOŚ udzielił także pisemnych informacji Urzędowi Marszałkowskiemu, GIOŚ, NIK, Ministrowi Środowiska, Prokuraturze Okręgowej w Katowicach, a także Departamentowi Kontroli Rynku GIOŚ, w związku z interpelacjami poselskimi. Na sposób oraz treść tych odpowiedzi do WIOŚ nie wpłynęły skargi. Czas udzielenia odpowiedzi wynosił od jednego do dziewięciu dni.

(dowód: akta kontroli str. 282 - 305)

[17] Odpady agrochemiczne zawierające substancje niebezpieczne o kodzie 02 01 08*

[18] Pestycydy (łac. *pestis* – zaraza, pomór, *caedo* – zabijam) – substancje syntetyczne lub naturalne, używane do ochrony roślin uprawnych, lasów, zbiorników wodnych, również zwierząt, ludzi, produktów żywnościowych, także do niszczenia żywych organizmów, uznanych za szkodliwe.

Ze spotkania z przedstawicielami mieszkańców dzielnicy Strzemieszyce w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej w dniu 9 grudnia 2014 roku została sporządzona notatka służbowa. W spotkaniu tym uczestniczył Wiceminister Środowiska, Z-ca Głównego IOŚ, Śląski WIOŚ, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Wicemarszałek Województwa Śląskiego i Prezydent Dąbrowy Górniczej. Obecny na tym spotkaniu Prezydent Grupy SARPI oznajmił, że SARPI rezygnuje z unieszkodliwiania odpadów pestycydowych z Salwadoru na terenie Polski.

(dowód: akta kontroli str. 299)

Odpady te zostały unieszkodliwione w instalacji firmy TRADEBE Fawley Limited w Southampton w Anglii w lutym 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 413)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie sposób udzielania odpowiedzi na wpływające do WIOŚ pytania.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[19] kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Katowice, dnia 2 listopada 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Kontroler
Mirosław Sekuła
doradca techniczny

.....

[19] Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 zm.